

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย

7.1 สรุปผลการวิจัย

เนื่องจากในปัจจุบันการก่อสร้างภาครัฐในประเทศไทยค่อนข้างมีความล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาตามสัญญา ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายจากความล่าช้าทั้งฝ่ายผู้ว่าจ้างที่เสียผลประโยชน์ในการใช้สิ่งก่อสร้างนั้น และผู้รับจ้างอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในสวนการดำเนินงานจากความล่าช้า ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าวงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษานโยบายที่สามารถช่วยกระตุ้นหรือเป็นแรงจูงใจในการทำงานของผู้รับจ้าง ซึ่งอาจช่วยทำให้งานก่อสร้างแล้วเสร็จตามสัญญาหรืออาจช่วยลดระยะเวลาการก่อสร้างภาครัฐในประเทศไทยได้

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษารูปแบบแรงจูงใจที่มีการนำมาใช้ในต่างประเทศ และรูปแบบแรงจูงใจในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างงานอาคาร งานถนน และงานสะพานของภาครัฐในประเทศไทย ซึ่งรูปแบบแรงจูงใจที่มีการใช้ในต่างประเทศได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบรูปแบบแรงจูงใจที่ใช้ในต่างประเทศทั้งหมด 4 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการเสนอราคาแบบคิดค่าก่อสร้างและระยะเวลาการก่อสร้าง (A+B Bidding) 2) รูปแบบการให้ค่าแรงจูงใจและค่าปรับ (Incentive/Disincentive : I/D) 3) รูปแบบการเสนอราคาแบบคิดค่าก่อสร้างและระยะเวลาการก่อสร้างรวมกับค่าแรงจูงใจและค่าปรับ (A+B with Incentive/Disincentive Bidding) และ 4) รูปแบบเช่าพื้นที่อาคาร (Building Area Rental) หรือเช่าพื้นที่ถนน (Lane Rental)

นอกจากนั้น ยังได้ทำการศึกษารูปแบบแรงจูงใจรูปแบบอื่นเพิ่มเติม โดยเป็นรูปแบบแรงจูงใจในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างภาครัฐในประเทศไทย ซึ่งทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างงานอาคาร งานถนน และงานสะพานของภาครัฐในประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีรูปแบบแรงจูงใจเพิ่มเติมอีก 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบคะแนนประมูลงาน 2) รูปแบบการชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า และ 3) รูปแบบเงินจ่ายล่วงหน้า (Advanced Payment) รวมกับที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งรวมเป็น 7 รูปแบบ

จากนั้นทำการศึกษาข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของแต่ละรูปแบบแรงจูงใจ เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจซึ่งถือเป็นปัจจัยร่วมในการพิจารณารูปแบบแรงจูงใจ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างของภาครัฐแสดงความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างของภาครัฐ และทำการ

คัดเลือกโดยให้คะแนนแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจ ซึ่งคะแนนมีความใกล้เคียงจึงให้ทั้ง 9 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ปัจจัยด้านเกณฑ์กำหนดอัตราค่าแรงจูงใจและค่าปรับ (3) ปัจจัยด้านความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง (4) ปัจจัยด้านความยุ่งยากของการนำไปใช้ (5) ปัจจัยด้านความสามารถในการลดระยะเวลาการก่อสร้าง (6) ปัจจัยด้านผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ (7) ปัจจัยด้านผลกระทบต่อคุณภาพงาน (8) ปัจจัยด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสาธารณะ และ (9) ปัจจัยด้านผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ

จากนั้นทำการวิเคราะห์รูปแบบแรงจูงใจ 7 รูปแบบ ภายใต้ปัจจัยทั้ง 9 ปัจจัย จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในงานก่อสร้างภาครัฐ โดยแยกวิเคราะห์ตามประเภทโครงการก่อสร้างงานอาคารงานถนน และงานสะพาน รวมถึงการวิเคราะห์โครงการก่อสร้างภาพรวม โดยได้แยกทำการวิเคราะห์เป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายผู้ว่าจ้างและฝ่ายผู้รับจ้าง

ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าสำหรับโครงการก่อสร้างงานอาคารนั้น ในมุมมองของผู้ว่าจ้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างงานอาคาร โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (3) ความสามารถในการลดระยะเวลาการก่อสร้าง (4) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง และ (5) ความยุ่งยากของการนำไปใช้ ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบคะแนนประมูลงาน ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า

ส่วนในมุมมองของผู้รับจ้างปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างงานอาคาร โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (3) ความสามารถในการลดระยะเวลาการก่อสร้าง (4) ความยุ่งยากในการกำหนดเกณฑ์อัตราค่าแรงจูงใจและค่าปรับ และ (5) ผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบคะแนนประมูลงาน ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า

ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าสำหรับโครงการก่อสร้างงานถนนนั้น ในมุมมองของผู้ว่าจ้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างงานถนน โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ความสามารถในการลดระยะเวลาการก่อสร้าง (3) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง (4) ผลกระทบต่อคุณภาพงาน และ (5) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสาธารณะ ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบเงินจ่ายล่วงหน้า (Advanced Payment) ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า

ส่วนในมุมมองของผู้รับจ้างปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างงานถนน โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (3) ผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ (4) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง และ (5) ความยุ่งยากในการกำหนดเกณฑ์อัตราค่าแรงจูงใจและค่าปรับ ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบเงินจ่ายล่วงหน้า (Advanced Payment)

ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าสำหรับโครงการก่อสร้างงานสะพานนั้น ในมุมมองของผู้ว่าจ้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างงานสะพาน โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ (3) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (4) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง และ (5) ผลกระทบต่อคุณภาพงาน ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบคะแนนประมูลงาน ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า

ส่วนในมุมมองของผู้รับจ้างปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างงานสะพาน โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (3) ผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ (4) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง และ (5) ความยุ่งยากในการกำหนดเกณฑ์อัตราค่า

แรงจูงใจและค่าปรับ ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบคะแนนประเมินผลงาน

ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าสำหรับโครงการก่อสร้างในภาพรวมนั้น ในมุมมองของผู้ว่าจ้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างในภาพรวม โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ (3) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (4) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง และ (5) ความสามารถในการลดระยะเวลาการก่อสร้าง ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบคะแนนประเมินผลงาน

ส่วนในมุมมองของผู้รับจ้าง ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจที่มีความสำคัญสำหรับโครงการก่อสร้างในภาพรวม โดยเรียงค่าลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก คือ (1) ความจำเป็นในการกำหนดระยะเวลาของโครงการให้ชัดเจน (2) ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของโครงการ (3) ความยุติธรรมต่อผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง (4) ผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายหรือข้อกำหนดของทางราชการ และ (5) ความยุ่งยากในการกำหนดเกณฑ์อัตราค่าแรงจูงใจและค่าปรับ ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ รูปแบบชดเชยระยะเวลาโครงการล่าช้า ส่วนรูปแบบแรงจูงใจที่มีค่าลำดับความสำคัญรองลงมาคือ รูปแบบเงินจ่ายล่วงหน้า (Advanced Payment)

ซึ่งผลการวิเคราะห์โครงการก่อสร้างของภาครัฐในภาพรวมทั้งฝ่ายผู้ว่าจ้างและฝ่ายผู้รับจ้างแสดงให้เห็นว่ารูปแบบแรงจูงใจในมุมมองของผู้ว่าจ้างในโครงการก่อสร้างภาครัฐในภาพรวมมีค่าลำดับความสำคัญเกาะกลุ่มซึ่งไม่แตกต่างกันมาก แต่ผลการวิเคราะห์ในมุมมองของผู้รับจ้างในโครงการก่อสร้างของภาครัฐในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าแต่ละรูปแบบแรงจูงใจมีค่าลำดับความสำคัญแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ทั้งฝ่ายผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างว่ามีความแตกต่างกัน

ซึ่งจากความคิดเห็นมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างของภาครัฐอาจไม่สามารถสรุปถึงรูปแบบแรงจูงใจที่ดีที่สุดได้สำหรับโครงการก่อสร้างแต่ละประเภทได้ เนื่องจากแต่ละฝ่ายมีความคิดเห็นที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของฝ่ายตนเป็นหลัก และรูปแบบแรงจูงใจบางรูปแบบยังไม่นำมาใช้กับโครงการก่อสร้างของภาครัฐในประเทศไทย ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องอาจใช้

ประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้างมาช่วยในการตัดสินใจ ส่งผลให้รูปแบบแรงจูงใจบางรูปแบบที่เป็นที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศอาจไม่เป็นที่นิยมนำมาใช้ในประเทศไทย ซึ่งตรงข้ามรูปแบบแรงจูงใจบางรูปแบบอาจสามารถนำมาใช้ในประเทศไทยได้ แต่ในต่างประเทศยังไม่เป็นที่นิยม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์เป็นเพียงการศึกษาเบื้องต้นสำหรับเป็นแนวทาง เพื่อเลือกรูปแบบแรงจูงใจในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างงานอาคาร งานถนน งานสะพาน และงานก่อสร้างของภาครัฐในภาพรวมเท่านั้น

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบแรงจูงใจจากมุมมองผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างของภาครัฐในภาพรวม และการศึกษาข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของรูปแบบแรงจูงใจแต่ละรูปแบบทั้ง 7 รูปแบบ โดยพิจารณาภายใต้แต่ละปัจจัยทั้ง 9 ปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจ โดยนำมาใช้เปรียบเทียบกับรูปแบบแรงจูงใจจากมุมมองผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างของภาครัฐตามการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่ารูปแบบแรงจูงใจแต่ละรูปแบบในมุมมองผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างภาครัฐในภาพรวมมีความแตกต่างจากหลักการวิเคราะห์เบื้องต้น อาจเนื่องจากรูปแบบแรงจูงใจที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีการนำมาใช้กับโครงการก่อสร้างภาครัฐในประเทศไทย จึงทำให้ในมุมมองผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างได้ใช้ความคิดเห็นที่เกิดจากประสบการณ์มาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับแต่ละรูปแบบแรงจูงใจ

7.2 ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากรูปแบบแรงจูงใจที่ทำการศึกษายังไม่ถูกนำมาใช้ในประเทศไทย จึงเป็นอุปสรรคในการเก็บข้อมูล โดยต้องทำการอธิบายรายละเอียดเนื้อหาของรูปแบบแรงจูงใจทุกรูปแบบให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจ ภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมาก และแบบสอบถามต้องทำตามหลักของวิธีการระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process : AHP) ดังนั้น เพื่อผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และน่าเชื่อถือ อาจใช้เวลาค่อนข้างมากในการอธิบายซึ่งถือเป็นอุปสรรคอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปัญหาโดยการใส่รายละเอียดและเนื้อหาของแต่ละรูปแบบแรงจูงใจลงในแบบสอบถาม พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดในการทำแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถศึกษารายละเอียดในแบบสอบถาม

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบแรงจูงใจในภาพรวม สำหรับงานวิจัยในอนาคตควรศึกษาลงในรายละเอียดของแต่ละรูปแบบแรงจูงใจและควรศึกษาความเป็นไปได้ในการนำมาใช้งานจริง และควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกรูปแบบแรงจูงใจแยกตามประเภทของโครงการก่อสร้างงานอาคาร งานถนน และงานสะพาน เพราะโครงการก่อสร้างแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในกระบวนการก่อสร้าง โดยควรเลือกศึกษาโครงการก่อสร้างเพียงประเภทเดียวเท่านั้นเพื่อศึกษาในรายละเอียดของโครงการก่อสร้างนั้น และการเก็บข้อมูลควรเก็บข้อมูลแยกตามมูลค่าของโครงการ เพราะมูลค่าของโครงการอาจมีผลต่อการกำหนดค่าแรงจูงใจแก่ผู้รับจ้าง